

Paeriik areneb entusiastide toel

Tamsalus peetavad paekonverentsid on ikka aidanud väärtustada meie rahvuskivi – paasi, nii ka möödunud reedel, kui konverentsi teema oli “Porkuni - Tamsalu paeala Pandivere paeriigi.”

Raivo Raigna

raivo@virumaateataja.ee

Konverentsi moderaator, Pandivere arendus- ja inkubatsioonikeskuse juhataja Aivar Niinemägi meenutas, et kuigi paekivi on aastasadu olnud Eesti-maal hinnatud ehitusmaterjal, oli meie rahvuskivi sisukas ajalugu XX sajandi lõpuks unustuse hõlma vajunud.

Porkuni paemuuseumi ja Tamsalu lubjapargi asutamine andsid tõuke Pandivere paeriigi tekkele, mis hõlmab nüüd Rakke, Väike-Maarja, Tamsalu ja Laekvere valla territooriume.

Toimiv lubjapark

Tamsalu lubjaparki rajatud õpperada pakub võimaluse rakendada õuesõpet ja seejuures integreerida erinevaid õppeaineid, rääkis Tamsalu gümnaasiumi õpetaja Anneli Turb.

Õpperada, mis kulgeb ümber maa-ahju näidispaemurruni ja sealt edasi üle tuhapuistangute ringahjudeni, ühendab lubjapargi objektid ühtseks tervikuks.

“Geoloogiline paljand rajal on omanäoline geoloogia auidoorium, kus on võimalik seletada eesti rahvuskivi lubjakivi tekkimist. Samuti aimu saada pae murdmise ja töötlemise tehnoloogilisest protsessist,” ütles Turb.

Lubjapargis on läbi viidud Tamsalu gümnaasiumi õuesõppetunde. Seda on külastanud teiste koolide õpetajad ja uudistajad nii Eestimaalt kui mujalt maailmast.

Eesti geoloogiakeskuse vanemgeoloog Helle Perens selgitas, et Tamsalu-Porkuni piirkonna paeala on geoloogiliselt ja paekasutuselt huvipakkuv piirkond, mis paikneb ordoviitsiumi ja siluri ladestu piirikihtide avamusalal. Paealale jäävad ordoviitsiumi ja siluri ladestu piirikihtide olulised paljandid.

Ella Vikk

Konverentsil pakuti ka firmas Paeroos valmistatud paekivist tooteid. Firma asutaja ja meister Ain Aasa rääkis, et praegu tegeleb firma tootearendusega.

“Iluotstarbelised tööd on üks võimalustest. Pean silmas süveniire ja mitmesuguseid aihindu,” nimetas Aasa. Uudse disainiga tarbesjuu, nagu lipualused, kuumaalused, küünlajalad ja kaminad, on Aasa sõnul siiski raskem välja mõelda.

Paemuuseumi tähtsus

Porkuni paemuuseumi juhataja Ella Vikk pidas oluliseks, et maailmas ainulaadne muuseum asub just Porkunis.

KONVERENTS

• **Konverentsi toetajad: keskkonnainvesteeringute keskus, PAIK, Tamsalu vallavalitsus, Tamsalu gümnaasium, Tamsalu muuseum, Porkuni paemuuseum, Eesti Paeliit.**

“Siin on ajaloolise taustaga iidse linnuse väravatorn, mõisaansambel, valla svine keskus. Väärtust lisab ka geoloogiline omapära. Asume ju Pandivere kõrgustiku karstunud ala keskel asuvas Valgejõe ürgorus. Kõik need omapärad ja iseärasused leiavad paemuuseumis kajastamist. Aluspõhja kivi on see, mis meid rikastab ja meist muuseumi külastajale ilmekalt teada annab,” selgitas Ella Vikk.

Väärtuseks on seegi, et Porkuni kuulub Natura 2000 võrku, mille abil on Porkunit ja paemuuseumi tutvustatud kogu Euroopas.

Eesti Paeliidu juhatause liige ja Tamsalu lubjapargi projektijuht Eino Tomberg rääkis, et plaanis on Tamsalu paemuru renoveerimine. Tema tegigi konverentsil osalejatele ekskursiooni Tamsalu lubjapargis. Samuti hakatakse arendama Pandivere paetee marsruute, mis hõlmavad kõigi nelja valla territooriume.

“Pandivere paeriigi areng on olnud oluline osa keskkonnainvesteeringute keskuse rahalisel toel ja nende inimeste entusiasmil, kes on võtnud endale südameasjaks Eesti rahvuskivi paekivi väärtustamise,” ütles Niinemägi.

“Aluspõhja kivi on see, mis meid rikastab ja meist muuseumi külastajale ilmekalt teada annab.”